

Dosarul nr. 3ra-1629/18

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (C. Albu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, V. Sîrbu și V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

5 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu

examinînd admisibilitatea recursului declarat de către Golovataia Tamara, reprezentată de către avocatul Conoval Igor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Golovataia Tamara împotriva Primăriei Sociteni și Consiliului sătesc Sociteni, r-nul Ialoveni cu privire la obligarea emiterii actului administrativ,

împotriva deciziei din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Golovataia Tamara, reprezentată de către avocatul Conoval Igor, fiind menținută hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni,

c o n s t a t ă:

La 22 octombrie 2016, Golovataia Tamara a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei Sociteni și Consiliului sătesc Sociteni, r-nul Ialoveni cu privire la obligarea emiterii actului administrativ.

În motivarea pretențiilor reclamanta a indicat că a înregistrat căsătoria cu Golovatăi Leonid la 1 martie 1986, iar ulterior la 28 aprilie 2007 raporturile de căsătorie dintre soții Golovatăi au încetat.

În perioada aflării în relații de căsătorie, ambii soți au activat în cadrul Asociației de producție și comerț „Apicultura” din cadrul Ministerului Agriculturii.

La 5 august 1998, Departamentul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat a schimbat destinația caselor de locuit ce aparțineau asociației date.

Golovataia Tamara a specificat că din fondurile Ministerului Agriculturii, soților Golovatăi în anul 1998 le-a fost repartizat spațiu locativ situat pe teritoriul Asociației de producție și comerț „Apicultura” și teren aferent cu suprafața de 0.1265 ha.

S-a indicat că soții Golovatăi în anul 1998 au privatizat spațiul locativ fără a iniția procedura de privatizare și a terenului aferent.

În anul 2001, în urma lichidării Asociației de producție și comerț „Apicultura”, terenul aferent spațiului locativ privatizat, cu suprafața de 0.1265 ha a trecut în gestiunea Primăriei Sociteni, r-nul Ialoveni, cu atribuirea numărului cadastral 5529201.717.

Ulterior, prin decizia Consiliului sătesc Sociteni nr. 03/12 din 21 mai 2008 cu privire la atribuirea terenului în proprietate privată, lui Golovatăi Leonid i-a fost

atribuit în proprietate privată lotul de teren cu suprafața de 0.06 ha din terenul cu nr. cadastral 5529201.717.

Reclamanta a precizat că datorită faptului că după desfacerea căsătoriei, ambii soți și-au întemeiat alte familii, ea are aceleași drepturi ca și fostul soț, cu privire la atribuirea lotului de teren aferent spațiului locativ deținut în proprietate privată.

La 23 august 2016, Golovataia Tamara s-a adresat cu o cerere prealabilă către Primăria Sociteni, r-nul Ialoveni, solicitând atribuirea lotului de teren cu suprafața de 0,06 ha din terenul rămas cu numărul cadastral 5529200.717.

S-a menționat că prin răspunsul nr. 144 din 22 septembrie 2016, Primăria Sociteni, r-nul Ialoveni a specificat că la 21 mai 2008, prin decizia Consiliului sătesc Sociteni nr. 03/12, i-a fost deja atribuită o parte din terenul aferent spațiului locativ cu suprafața de 0,06 ha cu titlu de proprietate familiei Golovății, din acest motiv cererea prealabilă a fost respinsă.

Consideră reclamanta răspunsul Primăriei Sociteni ilegal și neîntemeiat, deoarece pârâtul nu a ținut cont de faptul că, prin decizia nr. 03/12 din 21 mai 2008 Consiliul sătesc Sociteni a atribuit lotul de teren în proprietate privată lui Golovății Leonid, dar nu Tamarei Golovataia, care la acel moment nu mai era în raporturi de căsătorie cu Golovății Leonid, prin urmare, decizia menționată nu se referă la fosta familie Golovății.

Solicită reclamanta obligarea Consiliului sătesc Sociteni, r-nul Ialoveni de a atribui în proprietate privată Tamarei Golovataia lotul de teren, nr. cadastral 5529200.717 cu suprafața de 0.06 ha, aferent spațiului locativ aflat în proprietate privată.

Prin hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriai Hîncești, sediul Ialoveni, cererea de chemare în judecată depusă de către Golovataia Tamara împotriva Primăriei Sociteni și Consiliului sătesc Sociteni, r-nul Ialoveni cu privire la obligarea emiterii actului administrativ a fost respinsă, ca nefondată (f.d. 47, 51-56).

Prin decizia din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Golovataia Tamara, reprezentată de către avocatul Conoval Igor, fiind menținută hotărârea din 14 decembrie 2017 a Judecătoriai Hîncești, sediul Ialoveni (f.d. 80, 81-89).

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a concluzionat că în mod gratuit deja a fost atribuit un lot de teren cu suprafața de 0,06 ha, aferent bunului imobil casa de locuit, nr. cadastral 5529201717.01.002, situat în satul Sociteni, r-nul Ialoveni, cu suprafața de 29.3 m².

Totodată, s-a indicat că reclamanta-apelantă este în drept să se adreseze cu cerere pentru atribuirea în proprietate privată a terenului potrivit regulilor generale prin vânzare la licitație, organizată de autoritatea administrației publice locale.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 3 septembrie 2018, Golovataia Tamara, reprezentată de către avocatul Conoval Igor, fiind împuternicit prin mandatul nr. 1049062 din 23 august 2016 (f.d. 14) a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că atît prima instanță cît și instanța de apel, nu au indicat care sunt impedimentele legale ale Tamarei Golovataia cu privire la obținerea gratuită a terenului rămas în proprietate privată cu suprafața de 0.06 ha al spațiului locativ, din suprafața totală de 0.1265 ha.

Or, conform Codului finciar, autoritățile administrației publice locale atribuie cetățenilor terenuri fără plată, eliberându-le titluri de proprietate: cetățenilor sectoarele de teren ocupate de case, anexe gospodărești și grădini care li s-au atribuit în conformitate cu legislația.

Consideră recurenta că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor indicate în cererea de apel și nu a luat în considerație că solictarea Tamarei Golovataia privind obligarea autorității locale de a atribui lotul aferent, nu este o atribuire repetată a terenului aferent spațiului locativ, deoarece este o familie nou-formată, dispune de spațiu locativ și are aceleași drepturi ca și fostul sot.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2018, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 90), fiind recepționată de către reprezentantul recurentei la 26 iunie 2018 (f.d. 97).

Colegiul menționează că data 26 august 2018 zi de duminică, a fost data limită de declarare a recursului, iar potrivit art. 112 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, termenul stabilit în ani expiră în luna și ziua respectivă a ultimului an al termenului. Termenul stabilit în luni expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii. Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Totodată, ziua de 27 august 2018 este zi nelucrătoare, iar potrivit hotărârii Guvernului nr. 844 din 20 august 2018, zilele de 28, 29 și 30 august 2018 au fost declarate zile de odihnă, astfel, în asemenea circumstanțe ultima zi de declarare a recursului este 3 septembrie 2018.

Prin urmare, Colegiul constată că recursul a fost declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

La 5 noiembrie 2018, în adresa intimatului a fost expediată copia recursului, însă pînă la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Consiliul sătesc Sociteni, r-nul Ialoveni să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare, dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Materialele cauzei certifică faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

Audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, precum și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, de exemplu, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, parag. 41, *Marc*

Brauer, *ibidem*, paragraf. 35; Miessen, *ibidem*, paragraf. 67; Trevisanato v. Italia, 16 decembrie 2016, paragraf. 36 – 37, Sturm v. Luxemburg, 27 iunie 2017, paragraf. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurenta Golovataia Tamara, reprezentată de către avocatul Conoval Igor a criticat decizia Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2018 în baza articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1), lit. f) din același cod.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată/procedura în ansamblu, reiese în mod cert că recurentul a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat detaliat.

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că observațiile recurente Golovataia Tamara, reprezentată de către avocatul Conoval Igor nu dezvăluie nici o aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, temeiurile inserate în recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere ale recurentului nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, Petrovic v. Luxemburg, 17 februarie 2011, paragraf. 31 – 33, Sturm v. Luxemburg, *ibidem*, paragraf. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de art. 6 paragraf. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, inter alia, Helle v. Finlanda, 19 decembrie 1997, paragraf. 55; Latourniere v. Franța, 10 decembrie 2002, paragraf. 2; Hansen v. Norvegia, 2 octombrie 2014, paragraf. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 paragraf. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen v. Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, paragraf. 24; Benjamin Nersesyan, *ibidem*, paragraf. 23 – 24; Akaki Tchaghiashvili, *ibidem*, paragraf. 34 sau Papaioannou v. Grecia, 2 iunie 2016, paragraf. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din

3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Golovataia Tamara, reprezentată de către avocatul Conoval Igor nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune

Recursul declarat de către Golovataia Tamara, reprezentată de către avocatul Conoval Igor se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu